

‘Ik hoop dat ik vooral herinnerd word als vrouw en maatje van mijn echtgenoot en dat mijn kinderen mij als moeder waarderen.’

DOOD, GEWOON...

Dood, gewoon... In deze reeks interviews die eens per maand in deze krant verschijnt, krijgen markante Schiedammers indringende vragen voorgelegd door Helen Teunissen, directeur van Matrice Uitvaartbegeleiding. Een interview over de dood, over de uitvaart en daarmee een gesprek over het leven. In dit eerste interview spreekt zij met Wilma Verver-Aartsen, burgemeester van Schiedam.

Helen Teunissen
FOTO: SJAAK VAN BEEK

We ontmoeten elkaar in de burgemeesterskamer van waaruit Verver sinds 1 september 2006 het eerste-burgerschap van Schiedam vervult. Verver: "Het voelt goed om hier af te spreken, ik voel me hier prettig. Dat geldt ook voor dit gesprek. Thuis is het iets teveel privé. Ik realiseer me dat ik iets van mezelf wil laten zien maar ik houd er wel rekening mee dat de lezers van het artikel weten dat het 'van de burgemeester' komt.

Uitvaart bespreken

In dit interview wil ik niet alleen de dood bespreekbaar maken, maar ook met name de boodschap overbrengen dat het verstandig is om bij leven met je meest dierbaren te spreken over je eigen uitvaart. Dat voorkomt wellicht dat op het moment dat iemand overlijdt en het verdriet het meest hevig is nabestaanden voor zeer moeilijke, vaak definitieve keuzes komen te staan. Op het moment van overlijden is men geneigd te kiezen voor het beste van het beste: En dus bijvoorbeeld de duurste kist of uitvaartauto, de meest kostbare bloemen. Want op het moment zelf, dan staat je hoofd niet naar dat soort zaken.

Je kan het er dus beter juist met je dierbaren eerder over hebben."

Wieg in Nijmegen

Verver groeide op in een sfeer- vol en plezierig gezin met een vier jaar jongere broer. Verver: "Wat behoorlijk invloed heeft gehad op mijn ontwikkeling is dat, toen ik acht was, mijn moeder erg ziek is geworden. Er is niets zo erg voor een jong kind als opgroeien met het idee dat je één van je ouders kunt verliezen. Mijn moeder heeft er alles aan gedaan, samen met mijn vader, om ons gezin zo goed mogelijk te laten functioneren. Maar toch: ieder kind, hoe jong ook, merkt dat er iets aan de hand is. Dat heeft mij mede gevormd."

Geen kind meer..

Verver: "De uitvaart die mij het meest heeft geraakt is de uitvaart van degene die het dichtst bij mij heeft gestaan en dat is mijn moeder. Wat mij daarin raakte is het verdriet om het verlies van iemand die voor mij belangrijk was. Maar wat een even grote rol speelt, ook al was ik veertig toen zij overleed: ik werd een beetje minder kind. Ik vind het een voorrecht van 'kind zijn' dat je ouders hebt die zo exclu-

sief van jou zijn. Dat je van hen fouten mag maken, dat ouders je daarin begeleiden en steunen. Tenminste, ik hoop dat ouders zo kunnen zijn voor kinderen."

Hoe verwerken?

Verver vertelt dat zij, toen ze jong was, wel eens dacht aan het feit dat er ooit een dierbaar iemand zou overlijden. "Ik dacht: Hoe ga ik dat ooit verwerken? Mijn moeder overleed onverwacht. Natuurlijk heb ik, door haar ziekte, er heel lang rekening mee gehouden dat ze zou komen te overlijden. Maar elke keer overwon ze het weer. Dus ga je op een gegeven moment denken: Ach, dat gaat niet

kunnen nemen. En dan maken mensen goedbedoelde opmerkingen als: 'Ze had toch een mooie leeftijd', of: 'Het is een mooie dood voor haar'. Natuurlijk, dat is allemaal waar. Maar ik werd een beetje egoïstisch op dat moment: ik had écht afscheid willen nemen."

Wat doet zij nu zelf met die goedbedoelde opmerkingen? Een duidelijk antwoord volgt: "Dat zeg ik allemaal niet meer zo snel! Een mooie leeftijd? Daar gaat het niet om: je verliest een dierbare en die wil je zo lang mogelijk in je midden houden."

Zakelijk en intiem

"Ik kom helaas te vaak bij een uitvaart, zowel in zakelijke als

dat mijn uitvaart een publiek karakter krijg. Dan zijn er meer mensen die afscheid van mij willen nemen, dat realiseren mijn man en kinderen zich ook. Op het moment dat het publieke deel aan de orde is, hoop ik dat zij al afscheid hebben kunnen nemen zoals zij dat willen. Een soort intiem en een meer openbaar deel."

Ontspannen uitvaart

Verver houdt van feesten met veel gezelligheid, hapje, drankje, live-muziek. Wordt dat ook de sfeer van haar uitvaart? Verver: "Dat weet ik niet, ik wil degenen die ik achterlaat de ruimte laten hoe zij met mijn afscheid om kunnen en willen gaan. Als ik hen zou zeggen dat mijn uitvaart een feest moet zijn, dan zadel ik hen daarmee op. Met wat voor gevoel staan zij daar dan? Het is wel zo dat ik niet hecht aan een uitvaart met alleen maar eerbied en respect. Ik zou het liefst een heel ontspannen sfeer willen hebben, maar wel met mooie teksten of woorden."

Kerk of moskee

Verver uit nog meer wensen voor haar uitvaart: "Ik kan mij voorstellen dat mijn uitvaart in een kerkgebouw is. Het maakt mij niet uit of dit een rooms-katholieke of protestantse kerk is, of een moskee. Het gaat mij om een plek waar ik mij prettig bij voel, en dat is bijvoorbeeld ook afhankelijk van de pastoor, do-

minee of imam. Stel dat ik in een moskee opgebaard word, dan hoop ik van harte dat mensen van alle gezindten daar naar toe komen."

Vreselijke vraag

Op de laatste vraag: 'Hoe wilt u herinnerd worden tijdens de uitvaart' antwoordt Verver: "Wat een vreselijke vraag! Maar ja.. Mensen zeggen wel eens dat je, als je nadenkt over je eigen leven, de toespraak zou moeten schrijven die bij jouw overlijden wordt uitgesproken. Ik probeer het maar: Het allerbelangrijkste vind ik mijn gezin. Ik hoop dat ik vooral herinnerd word als vrouw en maatje van mijn echtgenoot en dat mijn kinderen mij als moeder waarderen. Niet zozeer opvoedkundig maar dat we veel met elkaar hebben kunnen delen en dat we graag in elkaars nabijheid waren. Ik hoop dat ik als burgemeester niet alleen gewoond en gewerkt heb in Schiedam, maar men heeft ervaren dat bij deze stad en haar inwoners ook mijn passie lag. Dan ben ik heel tevreden."

Ik vind dat een uitvaart bij het leven moet passen, het leven op dat moment. Niet theaterler dan nodig maar ook niet formeler dan noodzakelijk. Een goede start van het rouwproces en daarna begint de ellende pas..."

Reageren

Wilt u reageren op dit interview? Uw reacties zijn welkom via: helen.teunissen@matrice.nl

Van wieg tot graf

Om de dood bespreekbaar te maken krijgt elke geïnterviewde, voorafgaand aan het gesprek, de volgende vragen voorgelegd: * Wat heeft u het meest geraakt in een uitvaart die u bijwoonde? * Welke (heel) bijzondere wens heeft u voor uw uitvaart? * Hoe wilt u herinnerd worden tijdens de uitvaart? Natuurlijk gaat het gesprek daarmee over het leven: wie bent u, wat is belangrijk voor u, hoe bent u opgegroeid. Tezamen met de bovengenoemde vragen wordt het daarmee een gesprek over de wieg tot en met het graf...

gebeuren. En dan overlijdt ze toch. Ik heb toen mogen ervaren dat de mens ook heel mooi in elkaar zit. Dat je het verwerken van het verdriet kan doseren. Iedere keer kan je het iets beter een plaatsje geven. Dat is maar goed ook want anders zou je natuurlijk verschrikkelijk overstuur kunnen zijn dat zo'n groot verdriet en verlies bijna niet te verwerken valt."

Goedbedoeld

Een plotselinge dood, was er wel gelegenheid om afscheid te nemen? Verver: "Moeder overleed plotseling aan een hartstilstand. Ik heb het heel moeilijk gevonden dat ik niet echt afscheid heb

intieme kring", zegt Verver. "Wat mij altijd buitengewoon raakt is het verdriet dat de familieleden hebben. Ik weet uit ervaring dat de dag van de uitvaart heel veel van de naasten vergt. Daar zijn andere mensen bij. Natuurlijk tonen zij respect maar eigenlijk wil je het afscheid alleen met de intimi beleven. Je wilt huilen maar ik zie ook dat de naasten zich proberen te beheersen. Dat vind ik heel zwaar!"